

Fakulta humanitních studií UK

katedra magisterského oboru

Sociální a kulturní ekologie

U Kříže 8/661, 158 00 Praha 5-Jinonice

Projekt diplomové práce (DP) oboru sociální a kulturní ekologie

1. Jméno studenta, tituly: Bc. Peter Smolík
2. Osobní číslo (UKČO): 42723495
3. Rok imatrikulace na FHSUK (bak. studium, jinak mag. studium): 2014
4. Datum zápisu na katedru sociální a kulturní ekologie FHS UK (alespoň měsíc, rok):
22. 9. 2014
5. Názvy všech předchozích bakalářských (magisterských) prací, škola, obor a rok, kde a kdy byly obhájeny:

Učiteľstvo histórie a filozofie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, názov bakalárky: Sociálno-filozofické dimenzie tvorby Milana Šimečku, obhájená: jún 2014

6. Předběžný název DP:

Porovnanie procesu manipulácie v autoritatívnej totalite s dnešnou západnou demokratickou spoločnosťou. Ako sa v oboch spoločnostiach utvárajú mlčiace väčšiny?

7. Obecný kontext (súvislosti tématu, širší rámec [zasazení „do sveta“]):

V autoritatívnej totalite proces manipulácie jedinca dosiahol svoj vrchol v koncentračných táboroch, v ktorých totalita dosiahla svoj cieľ, úplné ovládnutie vôle jednotlivca. Tento proces popisuje Hannah Arendtová detailne v knižke *Původ totalitarizmu*. Mojm cieľom v tejto práci bude porovnať tento proces s procesom manipulácie jednotlivca v súčasnej dobe. Pokúsím sa zistiť, v čom sú si tieto procesy podobné a v čom sú odlišné a porovnam ich vnútornú logiku. Za týmto účelom budem porovnávať proces atomizácie jednotlivca v autoritatívnej totalite s individualizáciou v dnešnej dobe a tiež budem porovnávať spôsob vzniku a charakteristické znaky takzvaných mlčiacich väčšín v oboch systémoch. Proces manipulácie v súčasnosti prebieha v zásadne rozdielnych podmienkach ako prebiehal v autoritatívnych totalitách. Zatiaľ čo v nacistickej či sovietskej totalite sa tento proces odohrával v kontexte „veľkých príbehov“, tak v dnešnej „tekutej spoločnosti“ je o mnoho náročnejšie pochopiť kontext, formy a logiku tohto procesu. Pomôžem si citátom od Hannah Arendtovej: „*Modelom ‚občana‘ totalitného štátu je Pavlovův pes, exemplár ľidského druhu redukovaný na nezákladnejší reakcie, svazek reakci, který lze kdykoli likvidovat a nahradit kterýmkoli z dalších svazků reakci o úplně stejném chování.*“ (Arendtová 1996, s. 615) Pre dnešnú konzumnú spoločnosť, ktorá ma za cieľ udržať rast za každú cenu, je „Pavlovov pes“ tak isto ideálnym občanom. Spoločnosť, ktorej jediný záujem je rast, trénuje svojich spotrebiteľov tak, ako Pavlov trénoval svoje psy. Slobodná vôľa a konanie sú ilúziou a stávajú sa predmetom manipulácie. V koncentračnom tábore táto manipulácia vôle jednotlivca mala fatálne následky. „*Není nic strašnějšího než tato procese lidských bytostí jdoucích jako figuríny vstříc vlastní smrti.*“ (Arendtová 1996, s. 615) V čom je táto procesia figúr kráčajúcich do náruč smrti iná a v čom rovnaká ako napríklad procesia Američanov, ktorí sa každý deň prežierajú k pomalejš a bolestivejš smrti?

8. Předmět zkoumání (vlastní předmět práce [zasazení „do vědy“]):
Společenský proces manipulácie jednotlivca. Teoretická práca na pôde sociálnej a politickej filozofie.
9. Hlavní vstupní hypotéza nebo hypotézy (2–4 na výběr); pro práci 1–2, možno však formulovat výzkumné otázky, event. jen výzkumný problém:
Výskumný problém: Porovnanie procesu manipulácie jednotlivca v autoritatívnej totalite a v súčasnej konzumnej spoločnosti. Manipulácia autoritou a manipulácia trhom.
10. Metodologický postup: metody a techniky, které budou v práci použity:
Textová analýza, hermeneutický kruh, splynutie horizontov (Gadamer).
11. Cíl DP (kromě ověření hypotéz a teoretického přínosu např. praktický přínos, vypracování metodologie, základ pro řešení problémů v praxi atd.):
Lepšie pochopenie manipulácie ako spoločenského fenoménu na základe komparácie dnešnej spoločnosti s totalitnou spoločnosťou.
12. Čím budou rozšířeny dosavadní znalosti (vědecká „přidaná hodnota DP“):
Domnievam sa, že komparácia manipulácie v autoritatívnych totalitách, ktorá pre časový odstup, ale aj pre svoju zvrátenú dokonalosť bola už veľmi presne teoreticky popísaná, s dnešnou konzumnou spoločnosťou môže priniesť lepšie pochopenie vzťahu dnešného človeka k svojej vôli a vôbec k sebe samému.
13. Jaké bude (bude-li) jejich teoretické zobrazení a přínos:
14. Struktura DP (předběžný obsah – názvy oddílů a kapitol):
Úvod
1. kapitola – Metodologický základ práce
2. kapitola – Manipulácia v autoritatívnej totalite
2.1. – Proces atomizácie jedinca
2.2. – Vznik a znaky mlčiacej väčšiny
3. – Manipulácia v súčasnej konzumnej spoločnosti
3.1. – Trh, konzum, vládnutie
3.2. – Individualizácia a jej znaky
4. Komparácia
5. Diskusia
Záver
15. Předběžná bibliografie k tématu:
ARENDOVÁ, Hannah. 1996. *Původ totalitarismu I-III*, Praha: Oikoymenth
BAUMAN, Zygmunt. 2002. *Holokaust a modernita*, Bratislava: Kaligram
BAUMAN, Zygmunt. 2002. *Tekutá modernita*, Praha: Mladá fronta
BAUMAN, Zygmunt; LYON, David. 2013. *Tekutý dohled*, Olomouc: Broken Books
CHOMSKY, Noam, FOUCAULT, Michel. 2005. *Člověk, moc a spravedlnost*, Praha: Intu
FOUCAULT, Michel. 2000. *Dohlížet a trestat: Kniha o zrodu vězení*, Praha: Dauphin
FOUCAULT, Michel. 2009. *Zrození biopolitiky*, Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury
FROMM, Erich. 1993. *Strach ze svobody*, Praha: Naše vojsko
FROMM, Erich. 2014. *Mít nebo být*, Praha: AURORA
GADAMER, Hans-Georg. 2010. *Pravda a metoda I, Návys filosofické hermeneutiky*, Praha: Triáda

GRONDIN, Jean. 1997. *Úvod do hermeneutiky*, Praha: Oikoymenh
HAVEL, Václav. 1989. *Moc bezmocných*, Brno: Host
HEIDEGGER, Martin. 2002. *Bytí a čas*, Praha: Oikoymenh
ORWELL, George. 1991. *1984*, Praha: Naše Vojsko
SARTORI, Giovanni. 1993. *Teória demokracie*, Bratislava: Archa
SZONDI, Peter, 2003. *Úvod do literální hermeneutiky*, Brno: Host
ŠIMEČKA, Milan. 1991. *Můj soudruh Winston Smith*, IN: ORWELL, George. *1984*, Praha: Naše vojsko

16. Předpokládaný vedoucí DP: PhDr. Ivan Rynda

17. Důvod volby tématu (dosavadní znalosti, zázemí, praxe a zájem studenta):¹

Jinonice 30. dubna 2013

diplomant

vedoucí DP

vedoucí katedry SKE

¹ nepovinné